

mi. To pomeni, da kot take sicer nujno zahtevajo premislek tudi na ravni jezikovnih oziroma slogovnih izbir, a predvsem pomenijo podreditev strukturi, ali še boljše *taktiki strukture* (če ohranimo aluzijo na starogrško besedo za retorično strukturo, ki je *táxis*). Ko namreč enkrat že (približno) vemo, kaj želimo o nečem povedati, je za želen učinek zlasti pomembno znati določiti, v kakšnem vrstnem redu in kako bomo to predstavili. Struktura in ubesedenje sta namreč tisto zunanje ogrodje misli, v katero je vedno ujeta naša preliminarna ocena, komu bomo govorili in v kakšnih okoliščinah. Če ta proces znamo ozavestiti v smislu disciplinirane razčlenitve in selektivnih jezikovnih izbir znotraj teme govora (ali že oblikovanega besedila), potem obstaja večja verjetnost, da bomo uspešnejši pri nagovoru svojih poslušalcev ali bralcev.

Priročnik je zasnovan tako, da v osrednjem delu v dvanajstih kratkih poglavjih obravnava posamezne antične govorniške predvaje ali *progymnásmata*.³ Praktične naloge, ki so sestavni del omenjenih poglavij, v svoji strukturi, funkciji in rabi jezikovnih strategij v glavnem ohranjajo antično podobo, torej tudi starogrške in latinske strokovne izraze, ki so transliterirani in opremljeni z naglasi.⁴ V luči aktualizacije smo vaje priredili le na ravni vsebine, to je na ravni izbora tem, ki jih predlagamo pri reševanju posameznih nalog. Pri tem moramo poudariti, da to, kar je danes ohranjeno od antičnih govorniških predvaj, niso priročniki z vajami za učence, temveč priročniki z navodili za učitelje govorništva. Zato so tovrstna besedila drugačna od tega, kar predstavljamo v našem prikazu. Predvsem gre za bolj ali manj strnjena besedila, ki tematico obravnavajo sicer v zelo jasni strukturi, a niso zasnovana kot neposredna navodila za pisanje, temveč kot nasveti za poučevanje. Pričujoči priročnik je zasnovan nekoliko drugače, saj neposredno nagovarja »učenko« ali »učenca« oziroma posameznico ali posameznika, ki bi se želela izuriti v tovrstni veščini.

Vsako vajo zato najprej na kratko predstavimo in pojasnimo njene operativne cilje, torej tiste veščine, ki jih bosta uporabnica in uporabnik lahko neposredno usvojila po opravljeni nalogi. Nato v obliki jasnih na-

3 Pri izboru in strukturi v obliki navodil smo deloma izhajali iz Aftonijevega in Psevdo-Hermogenovega priročnika, deloma pa smo zgledovali po Burtonovi posodobljeni razporeditvi, ki vključuje vse relevantne antične vire (tako izvirne progimnazne kot tudi Kvintilijanove in Senekove opredelitve predvaj). Prim. »Silva Rhetoricae«. www.rhetoric.byu.edu. (17. 4 2013).

4 V poglavjih, kjer obravnavamo posamezne predvaje, se pogosto pojavljajo besede, ki zaznamujejo ustaljene kategorije, pojme in koncepte zlasti v okviru jezikoslovja in literarne teorije (npr. zgodba, anekdota, pripoved, topos itn). Kadar so takšne besede rabljene v pomenu konkretnih retoričnih vaj ali retorične veščine v najširšem smislu, so v besedilu vedno označene z ležečo pisavo.